

Pepe Rubianes: actor

Al seu pare li agradava molt disfressar-se. Es vestia de Gardel i Pepe Rubianes feia de guitarrista. Llicenciat, després, en Filosofia, ex-professor en la matèria, es va decidir finalment per ser actor. Amb una experiència a tots els nivells en el món del l'espectacle vol fer-s'ho en solitari, malgrat tots els sacrificis i totes les soledats.

Sergi Pàmies

Pepe Rubianes. 39 anys. Nascut a Galícia, però català des dels tres anys. Actor. Membre del grup teatral Dagoll-Dagom de la primera etapa: *No hablaré en clase* i *Antaviana*. Des de 1981 va per lliure. Espectacles en solitari, humor, mim, una forma peculiar de fotre's de moltes coses. Censurat, irònic, divertit. Després de l'èxit de l'espectacle *No*, aviat tornarà als escenaris amb *Con lo puesto*.

—¿Prepares un altre espectacle o seguiràs amb el No?

—Sí. Ara estem a punt de començar a assajar-ne un de nou, que segurament es dirà *Con lo puesto*. El faré amb el Bozzo, director del Dagoll-Dagom, i ja veurem què passa.

—¿També actuaràs tot sol?

—Sí, sí. Farem la trilogia: El *Pay-Pay*, el *No*, i aquest. Volem que hi hagi com a tema unitari el tema de la mort. És la idea que tenim per arrancar.

—¿T'han cridat de televisió per fer programes, a part del *Digui-Digui*?

—A mi, m'han ofert de tot. Però sempre m'han censurat i, aleshores, no ho he fet. Per exemple, a TVE,

m'han trucat algunes vegades, però sempre diuen que he de treure això o allò. I aquí a Catalunya em va passar una història molt forta. Fa anys, a TVE-2, van fer monòlegs i s'hi van presentar tios que jo mai no havia vist ni sabia que existissin. Preparaven uns poemes del Sagarra o d'un altre, i s'hi presentaven perquè pagaven un milió de peles. I a mi em van marginar perquè el meu espectacle era en castellà, quan jo sóc d'aquí. Jo puc parlar amb tu en català, però no al teatre,

perquè es necessita una dicció determinada que jo no tinc. A més, jo sóc d'educació castellana i em costa molt d'improvisar en català. He de traduir constantment del castellà i em sento molt més lliure fent-ho en castellà. Fa trenta-sis anys que visc aquí i em sento totalment català. Però els *jefes* de la merda aquesta van dir que no era possible.

—¿I amb TV3?

«Em trobo totalment censurat als mitjans de comunicació».

—Amb TV3 sí. He sorit a l'*Àngel Casas Show*, i sempre m'han deixat fer el que jo volia. També em van trucar de la Cadena Ser per fer històries per a la ràdio i també em van censurar. Els vaig dir que ho deixessin córrer, que preferia concentrar-me en el teatre, que és on puc fer el que em dona la gana. Jo em trobo totalment censurat als mitjans de comunicació. No és una censura franquista, però és molt més subtil.

—¿T'han ofert de fer cine?

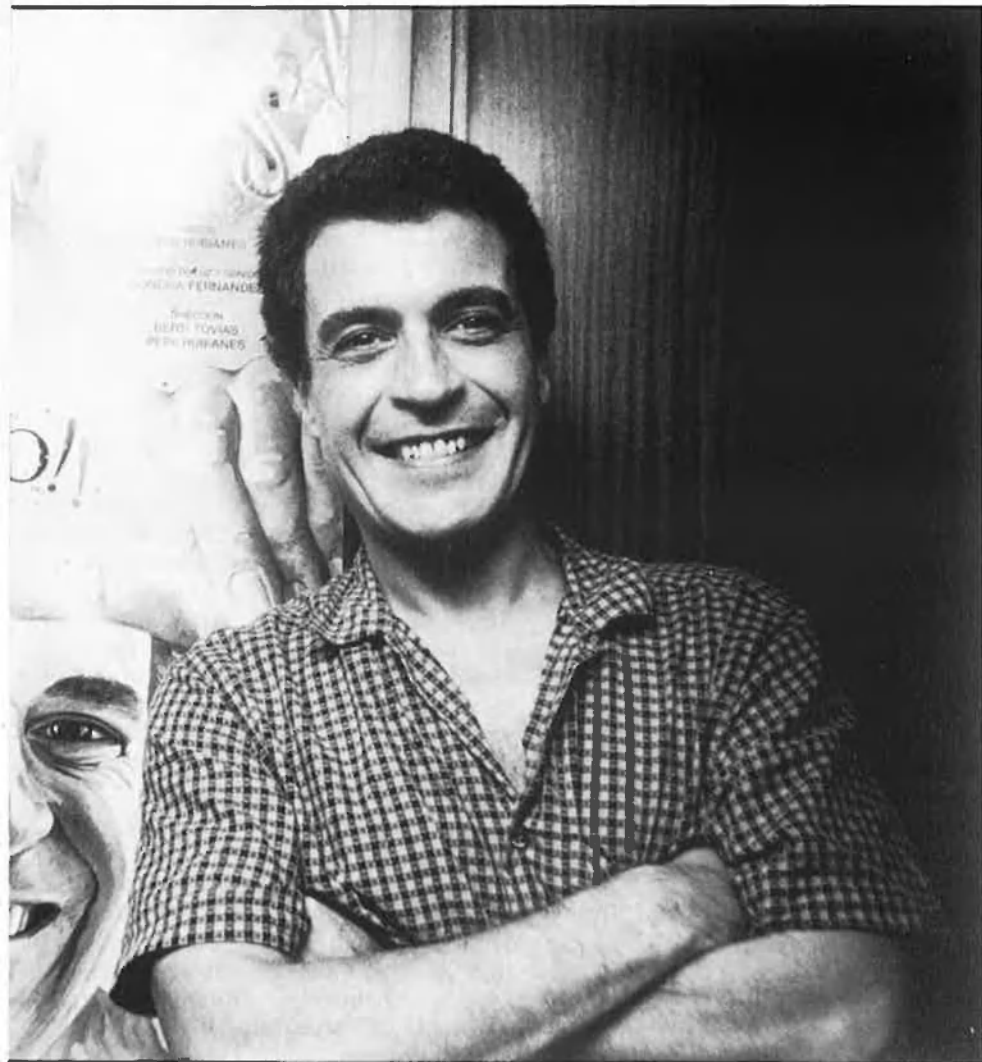
—Sí. Vaig fer *La batalla del porro*, i el rodatge va ser molt divertit. Després, el Berlanga em va trucar per fer de torero a *La vaquilla*, però havia de ser a l'estiu, que és l'època dels *bolos*, i va ser impossible. També em van trucar del Centre Dramàtic de Madrid per fer el *Somni d'una nit d'estiu*, amb Miguel Narros, però no vaig poder. Ara em fa molta mandra entrar en una companyia.

—¿Què prefereixes, el teatre, el cine o la televisió?

—El teatre. El que he fet per televisió o cine no tenia el rigor del teatre. A la televisió es treballa amb molta pressa, perquè la producció és cara. I al cine, m'agradaria treballar amb un director bo, com per exemple el Berlanga, i no en produccions *cutres*. Als EUA, si cal, repeteixen vint vegades, però aquí, si a la quarta ja t'entrebanques, el director et fot la bronca i hi ha una mica de tensió al plató. Aquí tothom va amb pressa.

—¿Tu vas molt al teatre o passes de tot?

—Vaig a veure els espectacles que

DOMÈNEC UNIBERT

m'interessen, que són bastants. El millor que he vist últimament és *La ronda*, dirigida per Mario Gas; el *Mikado*, de Dagom-Dagom; els *Virtuosos de Fontainebleau*, de Boadella, que no em va agradar massa, i els dos espectacles del Flotats *El Cyrano* i *El Despertar de la Primavera*.

—¿Consideres encertada «l'operació» Flotats?

—No trobo que sigui encertada, però, al marge de les valoracions que es pugui fer sobre el repartiment de les subvencions, dintre de la injustícia que s'ha comès, penso que aquest artista ho fa de puta mare. És clar que, al darrere d'això hi ha altres mogudes, política d'interessos i muntatges foscos.

El Flotats ha vingut aquí a muntar-s'ho bé, com faria el Boadella o com faria qualsevol altre. Ha aprofitat totes les facilitats que li han donat. I els actors que treballen amb ell l'adoren, cosa que no és habitual. No crec que se l'hagi d'atacar, perquè, la seva feina, la fa perfectament. Si de cas, s'hauria d'atacar els responsables de

cultura de la Generalitat, que són els responsables de tota la moguda. Que li donin els mateixos calès, al Flotats, però que cobreixin també les altres necessitats.

—¿Quantes vegades has representat el *No*?

—Quatre-centes vuitanta. Una beslialitat. A part de fer-lo a Catalunya i Espanya, també l'he fet a tota Sud-amèrica.

—¿Has hagut de canviar alguna part de l'espectacle?

—Sí, he tret alguns números. El de Vacarizzi i el de les tapes. La resta és igual.

—¿El públic d'allà és molt diferent al d'aquí?

—Són molt més expressius...

—I més perillosos...

—Sí, però perillosos positivament i negativament. Si no els agrada una història, es nota moltíssim, i en canvi, si els agrada, es desborden.

—¿Abans del *No* ja hi havies estat?

—Sí. Hi havia anat amb el *Pay-Pay* i havia fet algunes coses en pla particular. Quan vaig deixar el Dagom-

Dagom, vaig estar-hi un any i mig. Vaig treballar al carrer, a l'aventura. Vaig ser a Cuba, Mèxic, Guatemala, Costa Rica, Panamá...

—Però a Cuba no crec que et deixessin actuar massa pel carrer...

—No, a Cuba vaig dir que estava fent un treball sobre el cabaret cubà des de l'any 59 (el triomf de la revolució) fins al 81, que era l'any que jo hi era. Perquè em deixessin practicar, vaig aconseguir un permís del Ministeri de Cultura per sortir a fer un esquetx dintre d'un espectacle de revista. A Cuba és impossible treballar al carrer.

—¿No vas trobar que el sistema limitava bastant la natural capacitat expressiva dels cubans, per dir-ho d'una manera pedant?

—El públic cubà és extraordinari. Ara, el sistema no ho és. El que més m'interessava era el públic. El sistema em va interessar durant un temps, però Cuba em va defraudar, a nivell polític. El que passa és que el poble cubà està per sobre de les històries polítiques que ha viscut.

Per aconseguir aquests treballs vaig aplicar les meves tècniques d'actor, al·legant la història de l'estudi del cabaret. Feia un diari que era una mena de *Vivències de un extranjero en Cuba*, que resumia totes les situacions irrealistes que arribes a viure. Això em va servir més tard per muntar el *Pay-Pay*, que era un homenatge a totes aquestes vivències.

—Als altres països centramericans devies treballar en locals molts forts, ¿no?

—Vaig treballar una mica a tot arreu. A Mèxic, vaig actuar a la Universitat, després en teatres i al carrer. També actuava en cabarets de mala mort. A San José de Costa Rica, treballava en un cabaret de putes, maricones, macarres. La funció començava a les cinc de la matinada. El cabaret obria fins a les set. Ningú no em feia cas, però jo m'enrotllava molt bé amb tot aquell ambient. M'agradava molt la gent, les putangones, el local. Va ser una història inoblidable.

—I ara que actues en teatres on tot hom té una actitud molt més seriosa, ¿no trobes a faltar aquell ambient?

—Home, allò ha estat una experiència a la meua vida. Però, a mi, m'agrada més treballar als teatres. Es treballa més relaxat que al cabaret, que de vegades has de sortir amb un pal i dir: «Al que pase de aquí, se lo parto en la cabeza». De vegades, es

creava alguna violència: un borratxo que pujava a l'escenari, un tio que et llançava un got de cervesa... Havies de sortir armat. No obstant això, el cabaret sud-americà és molt més gratificant que el d'aquí...

—¿Per què?

—Aquí és molt reaccionari. No solament el públic, sinó també els empresaris.

—A Barcelona vas tenir un «mal rotllo» amb la sala Muntaner 4...

—A Espanya, treballant en cabarets, he tingut mals rotllos a tot arreu. El tipus de públic i d'empresari són molt diferents ideològicament a com sóc jo. Aquesta gent vol xou tipus *groc*: que et fiquis amb el Felipe, amb el Fraga. I això no em va.

Quan sortia amb les meves històries, aquest públic no entenia res. Jo sortia de mala gana i vaig tenir algun problema. L'altre dia vaig llegir una revista que deia que m'havia barallat a colps de puny amb no sé qui. Jo no sóc violent. El que passa és que, si m'ataquen, em defenso. En el cabaret, he estat molt atacat i, de vegades, m'he hagut de defensar.

—¿Els empresaris paguen o són uns estafadors?

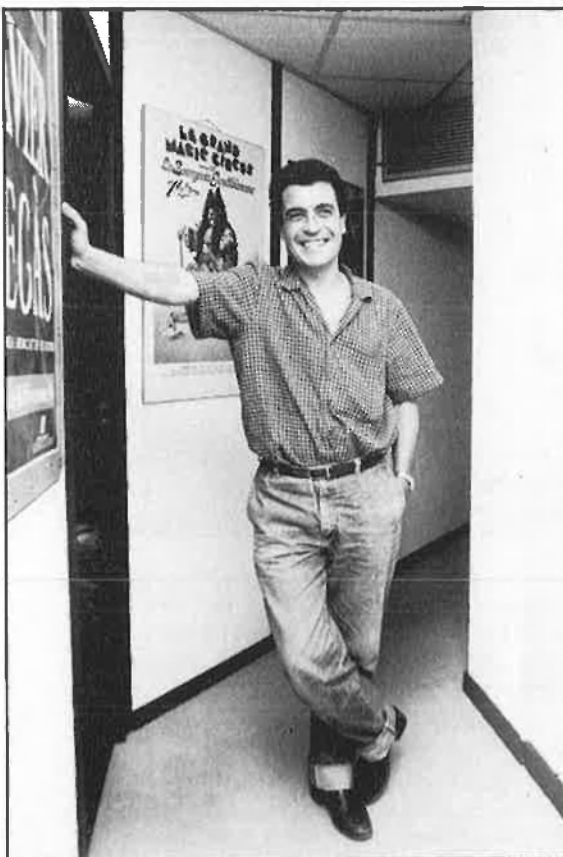
—Mira, en aquests llocs paguen molt bé. Es guanya molta pasta. Més que en el teatre. Ara, com en tots els que he treballat m'han despatxat, doncs no he tingut problemes. Mai no he acabat cap contracte, perquè el públic sempre protestava.

Una vegada que vaig fer la història de *La pasión de Jesucristo*, un tio amb la seva dona va parlar amb l'empresari per protestar perquè jo em ficava amb la religió. Que això era una vergonya, i tal. Una nit, amb el Sisa, vam anar a fer una copa a la part baixa de la Rambla. Vam entrar en un bar de putes. Quan estàvem prenent la copa, vaig veure que entrava aquest tio a buscar material. Li vaig explicar la història al Sisa i vaig anar a saludar el tio. Li vaig dir que era molta casualitat trobar-nos allà i el tio feia veure que m'equivocava de persona. Jo vaig insistir i li vaig dir que no, que era ell. El vam seguir per totes les Rambles cridant-li: «putero». Va ser una petita venjança. És la mena de tio que van de «puritans» i

després se'n van de putes. Almenys al cabaret de San José ningú no enganxava ningú. És molt més sa això que aquests altres fills de puta que van donant lliçons de moral.

—Ara treballes sobretot per pobles, ciutats, on et contracta l'ajuntament o alguna entitat oficial. ¿Això ha millorat el teu públic?

—Sí. El públic que em ve a veure ara paga l'entrada i sap més o menys què ve a veure. És principalment un públic jove. Quan dic jove, vull dir de divuit a cinquanta anys. És el mateix públic que el de Dagoll, dels Joglars, del Tricicle...

Anar sol fa que estiguis molt condicionat.

—¿És més dur anar sol com vas tu que anar com a membre d'una companyia?

—Hòstia, sí. Al principi estava molt content amb això de fer-m'ho tot sol, no tenir *jefe*, ni disciplina. Però té una vessant molt cansada, tant físicament com psíquicament. Estàs molt condicionat. Has de fer molta gimnàstica per mantenir-te en forma. I has de portar una vida relaxada. És clar, a mi m'agrada molt la nit, les copes, la marxa, i això representa un gran sacrifici. Quan no treballo, passo de tot, però si estic de gira, procuro fer bondat. Vaig espantar-me una mi-

ca alguna vegada que vaig sortir borratxo a l'escenari. Era una època en què jo anava així, amb molta mandanga i vaig estar a punt de suspendre una funció...

—La gent es devia pensar que ho feies com a part de l'espectacle. És l'avantatge de fer un espectacle còmic. No m'imagino la Núria Espert borratxa a l'escenari...

—El públic té una altra òptica. Sempre es pensa que estàs fent un personatge. Però la veritat és que jo estava totalment trompa.

—I quan estaves en una gira del Dagoll-Dagom, ¿quan arribàveu en un poble, a part d'actuar, què fèieu?

—Normalment, després de les funcions, sempre es fa una copa amb els amics. Sempre hi ha gent interessada en el teatre i organitzen una festa. Ara, a la companyia hi havia casats que anaven a dormir de seguida, però els solters ens havíem de buscar la vida. A part de lligar o no lligar, era important conèixer gent del teatre i que t'expliquessin històries que mai no hauries imaginat que existissin.

—¿Això de fer teatre, et va agafar de sobte, o ja t'hi dedicaves?

—Jo sóc llicenciat en filosofia. La meva formació com a actor és autodidacta. He tingut la sort de treballar amb el Dagoll-Dagom, els Joglars... Jo vaig començar per casualitat. Feia teatre a la universitat i un dia em vaig trobar el Joan Ollé i em va dir d'apuntar-me al Dagoll-Dagom. Va fer *No hablaré en clase* i, com que va tenir molt èxit, em vaig haver de plantejar triar entre l'exercici de la docència i el teatre. Vaig triar el teatre, evidentment.

—Com a professor de filosofia ¿ets tan expressiu com quan fas d'actor?

—Recordo que els alumnes s'ho passaven molt bé. Suposo que n'hi haurà que m'odiaran. Quan els explicava la filosofia grega, per exemple, ja era una mica teatral. Han vingut alumnes d'aquella època a veure'm al teatre.

—¿Tens antecedents familiars per dedicar-te al teatre?

—El meu pare i el meu oncle eren marins. Feien «juergues» que duraven setmanes. Recordo que quan tornaven d'un viatge, per a mi era fantàstic, perquè estava una setmana sense anar a l'escola. El pare muntava una festa, venien els marins, era una conya que durava tres o quatre dies. Al meu pare li agradava molt disfressar-se. Es disfressava de Gardel i deia que jo era el guitarrista i havia de fer veure que tocava. □